

Sygn. akt IV KK 717/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 czerwca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Matras (przewodniczący)

SSN Andrzej Tomczyk (sprawozdawca)

SSN Eugeniusz Wildowicz

Protokolant Olga Tyburc - Żelazek

w sprawie wnioskodawcy R. S.,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.,
w dniu 6 czerwca 2022 r.,

kasacji wniesionej przez pełnomocnika wnioskodawcy

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 21 czerwca 2021 r., sygn. akt II AKa [...],

zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w K.

z dnia 23 grudnia 2020 r., sygn. akt VI Ko [...],

**1. uchyla zaskarżony wyrok Sądu Apelacyjnego w [...] w
zaskarżonej części i w tym zakresie przekazuje sprawę temu
Sądowi do ponownego rozpoznania;**

2. zarządza na rzecz wnioskodawcy zwrot opłaty od kasacji.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w [...] wyrokiem z dnia 23 grudnia 2020 r., sygn. akt VI Ko [...],
po rozpoznaniu wniosku R. S. o odszkodowanie i zadośćuczynienie na podstawie
art. 552 § 4 k.p.k. oraz art. 554 § 2 i 4 k.p.k.:

I. zasądził od Skarbu Państwa na rzecz R. S. (s. J. i M., PESEL [...]), kwotę 32.000 (trzydzieści dwa tysiące) zł tytułem zadośćuczynienia za niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie stosowane w sprawie prowadzonej przez Sąd Okręgowy w K. pod sygnaturą akt III K [...], z odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku;

II. oddalił dalej idące żądanie.

Apelację od tego wyroku wniósł pełnomocnik wnioskodawcy.

Pełnomocnik R. S. zaskarżył wyrok częściowo - w pkt. I i II, w zakresie, w jakim Sąd oddalił wniosek o zasądzenie zadośćuczynienia przewyższającego kwotę 32.000 zł, zarzucając:

- błędne ustalenie stanu faktycznego w zakresie okoliczności szczególnie uciążliwych dla wnioskodawcy w warunkach izolacji penitencjarnej poprzez pominięcie uciążliwości wskazanych w pkt. I uzasadnienia niniejszej apelacji;

- błędne ustalenie stanu faktycznego poprzez przyjęcie, że kwota 32.000 zł stanowi adekwatne i wystarczające zadośćuczynienie za krzywdy, których doznał wnioskodawca w związku z niewątpliwie niesłusznym tymczasowym aresztowaniem.

Wskazując na te zarzuty wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie tytułem zadośćuczynienia kwoty 120.000 zł.

Sąd Apelacyjny w [...]wyrokiem z dnia 21 czerwca 2021 r.,sygn. akt II Aka[...]:

I. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że podwyższył orzeczoną w pkt. I kwotę zadośćuczynienia za niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie do 47.000 (czterdziestu siedmiu tysięcy) zł;

II. w pozostałym zakresie utrzymał w mocy zaskarżony wyrok.

Kasację od tego wyroku wniósł pełnomocnik wnioskodawcy, zaskarżając go częściowo - w pkt. II, to jest w części, w której Sąd Apelacyjny w [...], kontrolując wyrok Sądu Okręgowego w K., nie zmienił kwoty zadośćuczynienia zasądanego

za oczywiście niesłuszne tymczasowego aresztowania za okres od dnia 28 kwietnia 2018 r. do dnia 29 września 2019 r. Zarzucił rażące i mające istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia naruszenie art. 433 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. poprzez nieprzeprowadzenie kontroli instancyjnej w granicach zarzutów podniesionych w zwykłym środku zaskarżenia i nierozważenie żadnego z tych zarzutów, jak również wniosku apelacji.

W konkluzji autor kasacji wniósł o uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

W pisemnej odpowiedzi na kasację prokurator wniósł o jej uznanie za zasadną,
na podstawie art. 535 § 5 k.p.k.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest zasadna w stopniu oczywistym, co umożliwiło jej rozpoznanie w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Przepis art. 433 § 2 k.p.k. nakazuje sądowi ad quem rozważyć wszystkie wnioski i zarzuty apelacji. Z kolei przepis art. 457 § 3 k.p.k. obliguje, by w uzasadnieniu wyroku sądu odwoławczego znalazły się argumenty wskazujące na to, czym kierował się sąd wydając rozstrzygnięcie. To bowiem właśnie treść uzasadnienia zezwala na ocenę prawidłowości dokonanej kontroli instancyjnej zaskarżonego orzeczenia. Sąd Najwyższy w swoim orzecznictwie wielokrotnie wskazywał, że zrealizowanie obowiązków wynikających z treści art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. wymaga nie tylko niepomijania żadnego zarzutu podniesionego w środku odwoławczym, lecz także rzetelnego ustosunkowania się do każdego z tych zarzutów oraz wykazania konkretnymi, znajdującymi oparcie w ujawnionych w sprawie okolicznościach, argumentami, dlaczego uznano poszczególne zarzuty zawarte we wniesionym środku odwoławczym za zasadne bądź też za bezzasadne. Do naruszenia tych przepisów może dojść nie tylko wtedy, gdy sąd drugiej instancji pomija w swoich rozważaniach zarzuty zawarte w apelacji, lecz również wtedy, gdy analizuje je w sposób odbiegający od standardów kontroli instancyjnej lub wręcz ogranicza się do ogólnikowego stwierdzenia, że zarzut jest zasadny lub że jest

niezasadny (zob. m.in. następujące wyroki Sądu Najwyższego: z 8 maja 2019 r., III KK 62/18; z 24 kwietnia 2018 r., V KK 384/17, OSNKW 2018, z. 9, poz. 59; z 8 grudnia 2016 r., II KK 244/16; z 5 marca 2013 r., II KK 142/12; z 6 czerwca 2006 r., V KK 413/05, OSNKW 2006, z. 7-8, poz. 76). W odniesieniu do postępowania apelacyjnego reguła ta odnosi się do wszystkich zarzutów podniesionych w apelacji, nie wyłączając także tych, które wskazują na błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia (art. 438 pkt 3 k.p.k.) lub rażącej niewspółmierności kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przepadku lub innego środka (art. 438 pkt 4 k.p.k.), niezależnie od tego, że zagadnienia te samoistnie nie stanowią przedmiotu postępowania kasacyjnego zainicjowanego przez stronę postępowania (argument z art. 523 § 1 i 1a k.p.k.).

W apelacji wniesionej przez pełnomocnika R. S. podniesiono zarzuty, dotyczące błędnych ustaleń stanu faktycznego co do: warunków w jakich wnioskodawca przebywał podczas izolacji penitencjarnej oraz kwoty zadośćuczynienia za krzywdy, jakich miał doznać w związku z niewątpliwie niesłusznym tymczasowym aresztowaniem.

Analiza uzasadnienia wyroku Sądu odwoławczego potwierdziła, że zarzuty te w ogóle nie zostały rozpoznane. Tym samym Sąd Apelacyjny w [...] wyżej przywołanym powinnościom nie sprostął i nie wywiązał się z obowiązku kontroli ocen i ustaleń zawartych w wyroku Sądu meriti, mimo że z innych powodów, niejako z urzędu, zmienił wyrok Sądu Okręgowego w K. i zasądził zadośćuczynienie za okres niewątpliwie niesłusznego tymczasowego aresztowania R. S. od dnia 17 stycznia 2018 r. do dnia 28 kwietnia 2018 r., czego nie domagał się wnioskodawca i jego pełnomocnik.

Powyższe rozważania upoważniają do przyjęcia, że wyrok Sądu Apelacyjnego w [...], w zaskarżonej części, w istocie zapadł z naruszeniem wymienionych w kasacji przepisów postępowania. Naruszenia te miały charakter rażący i oczywisty oraz wywarły istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku,

albowiem de facto pozbawiły apelującego możliwości poddania ocen i ustaleń Sądu Okręgowego realnej, prawidłowej kontroli instancyjnej.

Potwierdzenie zaktualizowania się obu przesłanek wymienionych w art. 523 § 1 zdanie pierwsze k.p.k. musiało skutkować uchyleniem wyroku w zaskarżonej części i przekazaniem sprawy w tym zakresie Sądowi Apelacyjnemu w [...] do ponownego rozpoznania.

W postępowaniu ponownym Sąd Apelacyjny w [...] wyda rozstrzygnięcie, mając na uwadze argumentację zaprezentowaną przez Sąd Najwyższy oraz obowiązujący porządek prawny. W szczególności zaś stanowisko swoje uzasadni.

[a.s.]